

Emerytura jest opodatkowana wyżej niż część wyrobów akcyzowych

ARTYKUŁY

19.04.2021

Witold Modzelewski ...

Stwierdzenie zawarte w tytule niniejszego tekstu nie jest ani przez chwilę metaforą czy celowym publicznym przerysowaniem: nasze „wolnorynkowe” podatki są po trzydziestu latach „upraszczania” i „uszczelniania” aż tak absurdalne.

Dla niewtajemniczonych wyjaśniam ów fenomen, który jest skrzętnie pomijany przez tzw. opiniotwórcze, czyli liberalne media. Istotą akcyzy jest to, że niektóre dobra są obciążone dodatkowym podatkiem (akcyzą).

Dlaczego? Bo są to – jak mówią ekonomiści – niepreferowane, czyli których obecność na rynku powinna być ograniczona przez wysoką cenę, która w istotnym zakresie kształtuje właśnie wysokie opodatkowanie o charakterze cenotwórczym. Tradycyjnie do tej grupy zalicza się napoje alkoholowe (piwo, wino i wódkę), używki tytoniowe oraz paliwa silnikowe. Inaczej mówiąc: w cenach tych wyrobów istotną część stanowi dodatkowy podatek, którego nie obciąża pozostałych wyrobów.

Dlaczego emerytura, mimo że formalnie nie jest opodatkowana tym podatkiem, jest obciążona jak dobro akcyzowe? Ano dlatego, że akurat w tym przypadku została obciążona podatkiem, który dla niepoznaki nazwano dochodowym (czyli od dochodu, a owym dochodem jest nadwyżka przychodu nad kosztami), mimo że obciąża ona całą wartość, czyli tak jak akcyza: w zasadzie bez wyjątku. Pomijając niepotrzebnie i w sumie nieważne szczegóły należy stwierdzić, że kwota podatku obciążająca zdecydowaną większość wypłacanych emerytur wynosi aż 17% ich wartości; to dużo, zwłaszcza w porównaniu z niektórymi używkami. Co prawda, udział akcyzy w wartości brutto papierosów jest dużo wyższy (60%), ale już w przypadku ich głównego substytutu tzw. podgrzewaczy, które dopiero niedawno zostały obciążone tym podatkiem, wynosi wielokrotnie mniej w przeliczeniu na cenę wyrobu (paczki). Istnieją w przypadku kilku innych używek.

Czy te porównania są uzasadnione? Aby w pełni zrozumieć istotę tego problemu należy jednak dodać, że wartość brutto wyrobów akcyzowych określa również kwotą VAT-u, której nie ma w przypadku emerytury. Ale ów podatek jest podatkiem pośrednim, czyli jego ciężar jest przerzucony na konsumentów, czyli również na emerytów. Więcej: również akcyza jest podatkiem pośrednim, którego ciężar również jest przerzucony na konsumentów (nabywców wyrobów akcyzowych). Emeryt nie może jednak przerzucić ciężaru swojego podatku na kogokolwiek: dla niego podatek jest podatkiem bezpośrednim. Trzeba jednak przypomnieć, że w punkcie startu, czyli przed trzydziestu laty, gdy powstawał obecny podatek dochodowy od osób fizycznych, „ubruttowiono” również emerytury, czyli podniesiono ich wartość o kwotę tego podatku. Ale tak było na początku, a teraz od każdej złotówki uzyskanej emerytury emeryt musi zapłacić 17% podatku, a niektórzy producenci lub importerzy używek – dużo mniej. Dlaczego tak się dzieje? Ano dlatego, że to w liberalnej demokracji może sobie wiele (wszystko?) załatwić, a „międzynarodowe koncerty” (jak to pięknie brzmi), które sprzedają w Polsce wyroby akcyzowe – o czym wielokrotnie przekonaaliśmy się – mają wielkie wpływy. Przypomnę, że niedawno część posłów chciała zbliżyć opodatkowanie owych podgrzewaczy do opodatkowania papierosów, ale zgodnie zagłosowała nieznana wcześniej większość i obroniła interesy „międzynarodowego koncernu”.

Oczywiście jest kompletnym absurdem, że emerytura może być opodatkowana wyżej niż niektóre wyroby akcyzowe. Ma się to jednak zmienić, bo do kwoty 2,5 tys. zł miesięcznie emerytury mają być wolne od podatku. Aby zreformować powstający z tego tytułu ubytek w dochodach budżetowych, warto by zlikwidować przywileje dla niektórych wyrobów akcyzowych.

Komu zawdzięczamy ten absurd? Zgodnemu wysiłkami całej klasy politycznej, która rządziła Polską od 1991 roku, czyli od uchwalenia ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ale praojcem tego podatku jest ówczesny wicepremier i minister finansów (ikona wszystkich polskich liberałów), który teraz grzmi w obronie interesów kilku banków, co z tej perspektywy nie powinno dziwić.